§43. Оңтүстік Американың халқы және елдері

Сабақтың мақсаты:

Оқушыларға Оңтүстік Америка материгінің халқы және елдері жөнінде түсінік беру,картадан мемлекеттерді көрсетіп таныстыру.

Оңтүстік Американың батысында инктер елі - ПеруОңтүстік Американың батысында инктер елі - Перу жатыр. Инктер көрші тайпаларды бағындырып, олардың еңбегін пайдаланды. Каналдар қазып, егін екті, аспалы көпірлер салды. Қоладан балтаОңтүстік Американың батысында инктер елі - Перу жатыр. Инктер көрші тайпаларды бағындырып, олардың

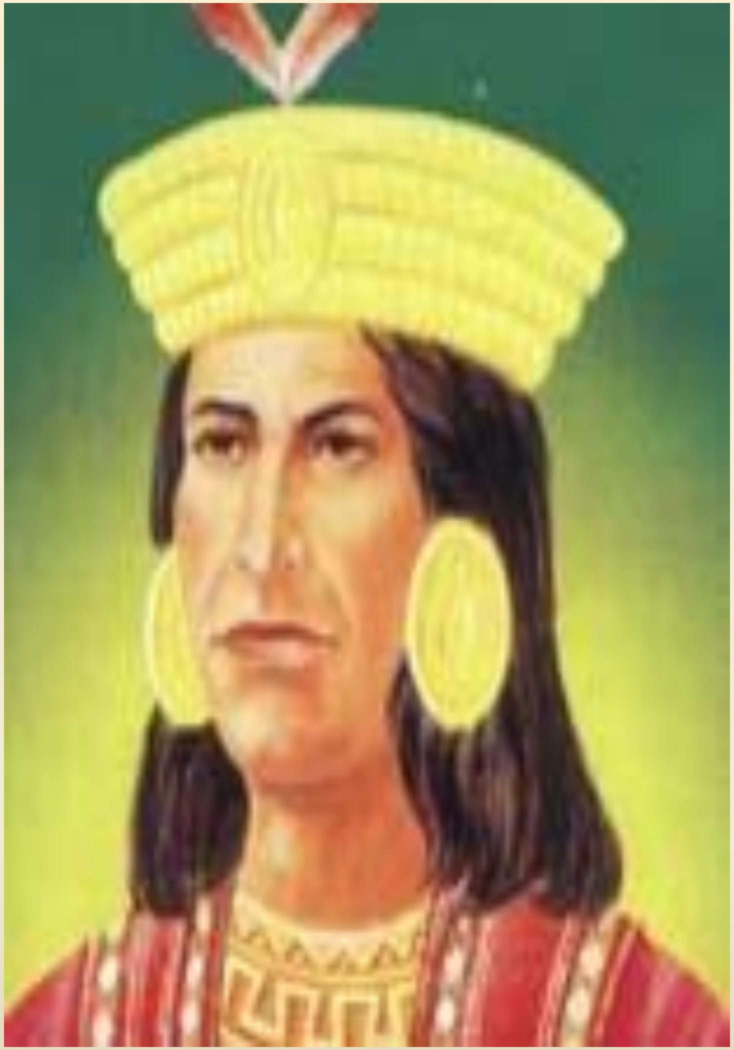

Инктерде 4 жылдық мектеп болған, онда бірінші жылы кечуа тілін үйретіп, екінші жылы дінге оқытып, үшінші және төртінші жылдары өмірге қажетті білім берген. Сөйтіп еуропалықтар келгенге дейін-ақ Америка халықтары өздерінің бай мәдениетін жасаған.

Алайда еуропалықтардың басып алуы бұл елдердің табиғи дамуына кедергі жасады. Франсиско Писсаро 1475 1475-1541 жылдар аралығында Инктер империясын жаулап алып Лима қаласының негізін қалады.

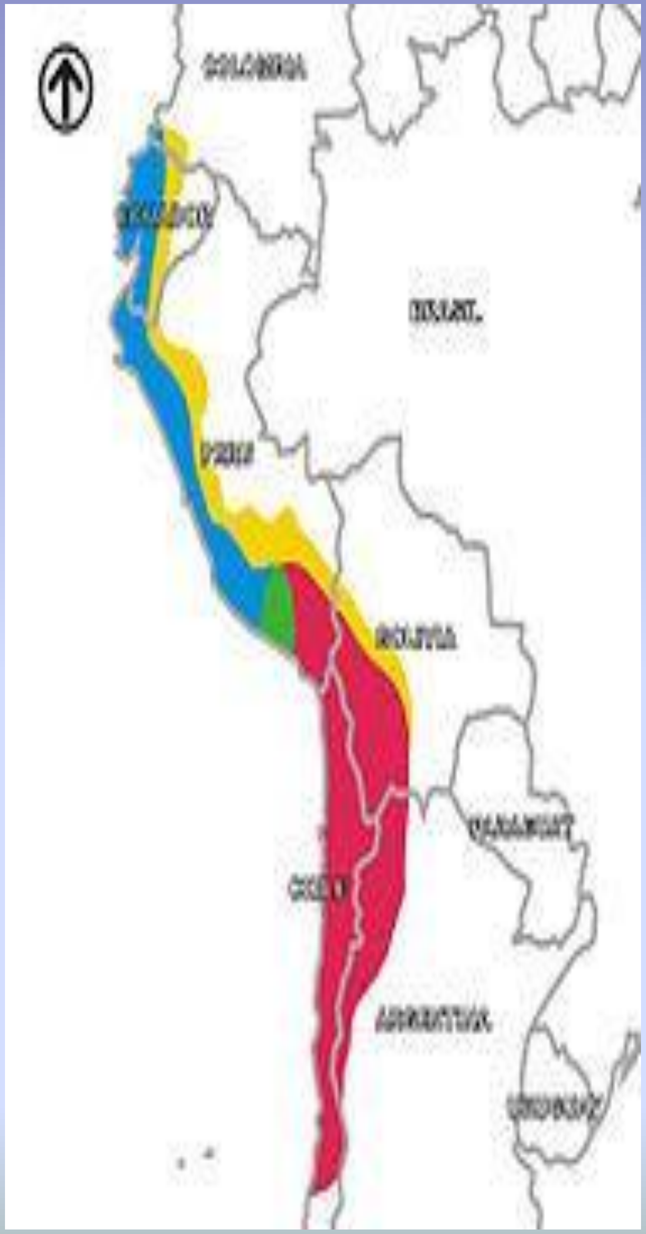

Оңтүстік Американың байырғы халқы болып есептелетін үндістерматериктің қазіргі халқының 10% - ын ғана құрайды.Еуропалықтардың жергілікті үндістермен некесінентараған ұрпақтар – метистер.Қазіргі кезде Оңт Американың Анд елдерінің негізгі халқын құрайды.

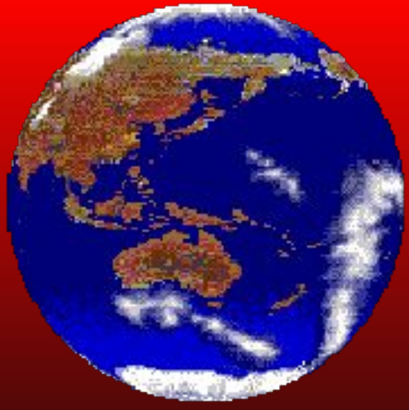

Негрлердің европалықтармен некелесу нәтежесінде мулаттар, ал үндістермен некелесуінен самбо қалыптасты.Негрлер мен мулаттар Оңт. Американың солтүстігі мен шығысында тұрады

Оңтүстік Америка – дж-гі халық аз қоныстанған материктердің бірі. Оңтүстік Американда тұрғындар саны 1 млн –нан асатын 20- дан аса миллионер қалалар бар. Табиғат жағдайына байланысты материк Анд елдері мен Шығыстағы жазық елдеріне айқын ажыратылады.

Анд елдері

- Колумбия
- Перу
- Эквадор
- Боливия
- Чили

Колумбия

КолумбияКолумбия (исп. *Colombia*).

Астанасы— Богота.

Аумағы— 1 138 910 км^2.

Қоныстануы— 42 954 279 чел.

Ақша бірлігі — Колумбийский песо.

КОЛУМБИЯ
Санта-Марта
Барранкилья
Картахена
о. Провиденсия
о. Сан-Андрес
НИКАРАГУА
Карибское море
КОСТА-РИКА
ПАНАМА
Медельин
ВЕНЕСУЭЛА
Санта-Фе-де-Богота
ТИХИЙ ОКЕАН
Буэнавентура
КОЛУМБИЯ
Кали
Нейва
Сан-Агустин
Попаян
ЭКВАДОР
БРАЗИЛИЯ
ПЕРУ
0 100 200 mi
0 100 200 km
80°
75°
70°
65°
5°
0°

Собор Las Lajas (Колумбия)

Колумбияда –алтын мен асыл тастардың әсіресе жақұт тастардың мол қоры бар.Елдің астанасы Богата қаласындағы Мемлекеттік алтын мұражайында алтыннан жасалған 25 мың ежелгі бұйым сақталған

Қоныстануы — 46 млн адам (2011ж). Жылына өсімі — 1,2 % Өміру сүру ұзақтығы орта есеппен — 71 ер адамдар, 77,8әйел адамдар. Қала халқының қоныстануы — 74 % (2008).Ұлттық құрамы:

- метистер 58 %
- Ақ нәсілділер20 %
- Мулаттар 14 %
- афро-американдықтар 4 %
- самбо 3 %
- үндістер 1 %

Эквадо
р

Ту

Елтаңба

Қоныстануы — 14,8 млн (2010).

Туу көрсеткіші — 20,3 на 1000;
Эмиграция — 0,7 ден 1000.
Өмір сүру ұзақтығының орташа көрсеткіші— 72,6 ер адамда, 78,6 әйел адамда.
Ұлттық құрамы: метис 65 %, үндістер 25 %, ақ нәсілділер 7 %, негрлер 3 %.
тілі: испан тілі (негігі), үнді.

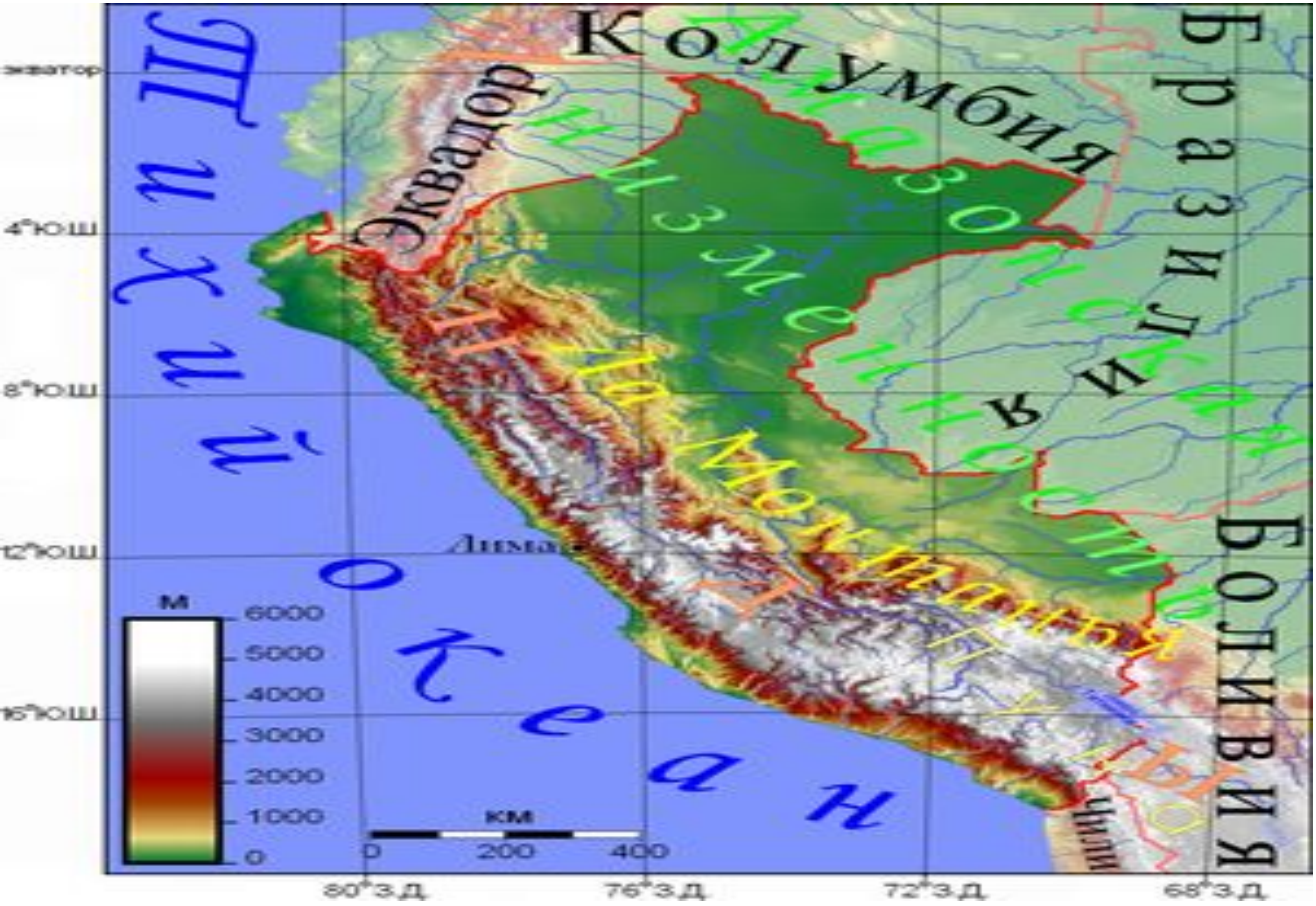
Тихий
океан
Колумбия
Эквадор
Бразилия
Боливия
Амазонская
низменность
Лима
Чили
экватор
4°ю.ш
8°ю.ш
12°ю.ш
16°ю.ш
80°з.д
76°з.д
72°з.д
68°з.д
м
6000
5000
4000
3000
2000
1000
0
км
0
200
400

Вулкан [**Тунгурауа**]**Вулкан Тунгурауа**
[**Баньос**] **каласы манында**

Перу

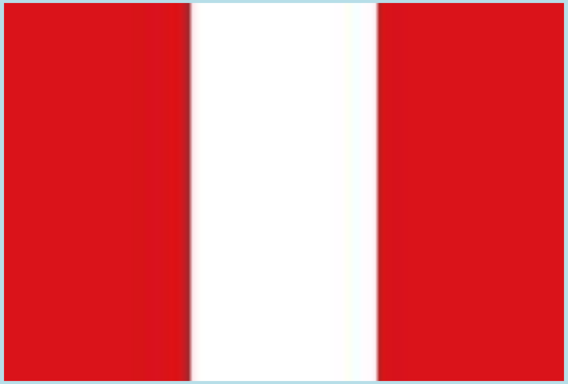

Қоныстануы— 29,9 млн (2010). Өмір сүру ұзақтығының орташа көрсеткіші
 — 69 жас ер адамдарда, 73 жас әйел адамдарда.
Қала халқының қоныстануы — 71 % (2008)
Ұлттық құрамы — үндістер 45 %, метис 37 %, ақ нәсілділер 15 %, негрлер, жапондықтар, қытайлықтар 3 %.
Негізгі тілі — испан және кечуа

Қоныстануы — 9,9 млн(2010).
Жылына өсімі — 1,7 %
Өмір сүру ұзақтығының орташа көрсеткіші — 64 ер, 70 әйел.
Ұлттық құрамы — үндістер 55 % (негізінен кечуа және аймара), метистер 30 %, ақ нәсілділер15 %.
Тілдері — 3 тілді: испанский 60,7 %, кечуа 21,2 %, аймара 14,6 %; басқа да тілдер 3,6 %
.

Чили халқының қоныстану көрсеткіші

- 1983 г. — 12,3 млн ад.
- 1995 г. — 14,3 млн ад.
- 2000 г. — 15,2 млн ад.
- 2005 г. — 16,0 млн ад.

Ұлттық құрамы

- Метисы — 65 %
- Европейцы — 30 %
- Индейцы — 5 %

Өмір сүру деңгейінің ұзақтығы

ер адамда — 72,5 жас

Әйел адамда— 78 жас.

Патагония Сантьяго

Шығыстағы жазық елдеріне Венесуела, Гайана, Суринам, Бразилия, Парагвай, Уругвай, Аргентина және Франция иелігіндегі Француз Гвианасы жатады.

. Осы аймақтағы ең ірі , халқы ең көп Бразилия жерінде Оңтүстік Америкаға тән ерекшкліктердің барлығы дерлік көрініс тапқан деуге боладыБразилия- жерінің ауданы мен халқы саны жөнінен дж-гі ең ірі бес елдің қатарына кіреді. Мемлекеттік құрлымы – 22 штаттан тұратын федерациялық республика. Бразилия жері Амазония ойпаты менБразилия таулы үстіртін алып жатыр.

Бразилия халқының нәсілдік және ұлттық құрамы өте күрделі. Саны жағынан еуропалықтар басым.Мулаттар мен негерлер де көп тұрады. Ел халқы жыл сайын 3 млн адамға толып отырады. Халықтың басым бөлігі жағалаудағы ірі портты қалаларда шоғырланған. Мұндағы Рио – де – Жанейро, Сан – Паулу қалалары әлемдегі алып, көрікті қалаларға жатады.

Embratel

BUGAGA.RU